

Actieplan MVOI 2022 – 2025 Gemeente Haarlemmermeer

Maatschappelijk verantwoord Opdrachtgeven en inkoop (MVOI) betekent dat de gemeente, naast op de prijs van de producten, diensten of werken ook let op de effecten van de inkoop op milieu en sociale aspecten. Inkoop is een effectief instrument om impact te maken.

In het Actieplan MVOI leggen we voor de eigen organisatie vast welke ambitieniveaus worden nagestreefd voor elk van de maatschappelijke doelen, welke acties hiertoe worden uitgevoerd en hoeveel tijd en budget hiervoor worden vrijgemaakt.

Het manifest MVOI kent 6 maatschappelijke thema's. Per thema dient het te behalen ambitieniveau te worden gekozen. De thema's en de ambitieniveaus zijn onder de tabel toegelicht.

Het manifest MVOI onderscheidt 5 ambitieniveaus voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkoop. Deze niveaus bouwen op elkaar voort. Iedere overheid kiest voor elk van de 6 maatschappelijke thema's en eventueel voor haar organisatie gebonden doelen een ambitieniveau.

1. Ambitieniveaus van de 6 MVOI thema's

In dit actieplan is het ambitieniveau van de gemeente Haarlemmermeer per MVOI thema weergegeven. Voor de eerdere MVI thema's sluiten we hiervoor aan bij de ambities die we hiervoor hadden bepaald in ons inkoopbeleid 2021.

Vanaf ambitieniveau 3 dient monitoring te worden ingericht. De gemeente Haarlemmermeer heeft dit al sinds 2018 ingericht voor de geselecteerde MVI thema's.

Thema Manifest MVOI 2022-2025	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5	Actie
Klimaatbewust (voorheen <i>klimaatneutraal</i>)				0, X		Monitoring en toepassen ervan voortzetten
Circulair				0, X		Monitoring en toepassen ervan voortzetten
Social Return				0, X		Monitoring en toepassen ervan voortzetten
Milieu (nieuw)		0		X		KPI toevoegen aan monitoring; bewust gaan toepassen in aanbestedingen. ¹
Keten-verantwoordelijkheid (nieuw)	0	X				Bij daartoe relevante aanbestedingen toepassen

¹ De 10e KPI is bijgevoegd in het overzicht met KPI's in paragraaf 4, dat uit het inkoopbeleid is overgenomen.

Diversiteit en inclusie (<i>nieuw</i>)	0, X					Volgen hoe anderen dit toepassen.
---	------	--	--	--	--	-----------------------------------

0 = 2022

X = 2025

Vervallen thema's Manifest MVOI 2022-2025	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5	Actie
MKB vriendelijk				0, X		Monitoring en toepassen voortzetten
Innovatiegericht				0, X		Monitoring en toepassen voortzetten

2. Toelichting van de MVOI thema's

In het manifest MVOI 2022-2025 wordt duurzaam inkopen door 6 maatschappelijke thema's omschreven.

Klimaatbewust: Bij klimaatbewust inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen. Het leveren van een positieve bijdrage aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen.

Circulair: Circulair inkopen betekent inzetten op levensduurverlenging en ervoor zorgen dat producten en materialen aan het einde van de gebruiks- of levensduur opnieuw worden ingezet.

Milieubewust: Bij milieubewust inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van een negatieve impact op het milieu, of het leveren van een positieve bijdrage aan het milieu. Dit omvat ook biodiversiteit.

Social Return: Dit is een aanpak om arbeidsparticipatie te stimuleren en meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Ketenverantwoordelijkheid (Internationale Sociale Voorwaarden): het stimuleren van ketenverantwoordelijkheid van bedrijven. Dat betekent het voorkomen of aanpakken van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu conform de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

Diversiteit en inclusie: het stimuleren van een diverse en inclusieve samenleving en bedrijfsleven waarin iedereen wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven.

3. Toelichting van de ambitieniveaus

Het Manifest onderscheidt vijf ambitieniveaus voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Deze niveaus bouwen op elkaar voort. Iedere overheid kiest voor elk van de 6 MVOI thema's en eventueel voor haar organisatie gebonden doelen een ambitieniveau.

Niveau 1: 'Afwegen'. De Partij neemt kennis van de mogelijkheden van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen voor het bereiken van het desbetreffende maatschappelijke doel, legt deze naast de organisatie gebonden ambities en maakt de afweging of het toepassen van MVOI kansen biedt.

- Niveau 2: 'Pilots'. De Partij gaat maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen in een beperkt aantal gevallen toepassen².
- Niveau 3: 'Verbreden'. De Partij zet in op het flink vergroten van de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Daarbij horen ook een nulmeting en monitoring en activiteiten voor het bewustmaken en betrekken van opdrachtgevers, beleidsmakers, inkopers en andere relevante personen in de organisatie.
- Niveau 4: 'Borgen'. Aanvullend op de voorgaande drie niveaus, verankert de Partij de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen verder in het eigen beleid en in de interne systemen of afspraken. De Partij zet in op het vergroten van de impact via inkoop.
- Niveau 5: 'Leiderschap'. Aanvullend op de voorgaande niveaus, hanteert de Partij standaard maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen waar dat mogelijk is en toont leiderschap richting de markt en/of andere partijen³.

4. Van ambities naar 10 MVI KPI's gemeente Haarlemmermeer

Onze ambities zijn vertaald naar zo concreet mogelijke en meetbare kritieke prestatie-indicatoren (hierna: KPI's) die in de inkoopprocessen beïnvloed kunnen worden. Bij de hieronder genoemde percentages is rekening gehouden met het feit dat de genoemde themagebieden niet alle toepasbaar zijn bij de inkoop van alle leveringen, diensten en werken. Jaarlijks wordt aan het college en de raad gerapporteerd over de KPI's en de behaalde resultaten.

De volgende randvoorwaarden zijn uitgangspunt geweest bij het opstellen van de indicatoren:

- Rechtmatigheid: de doelstellingen moeten passen binnen het wettelijk en gemeentelijk kader van de Aanbestedingswet en het inkoopbeleid.
- Geen onnodige administratieve lasten, noch voor de gemeente noch voor de aanbidders.

1. Ambitie Circulair Inkopen

De gemeente Haarlemmermeer wil een bijdrage leveren aan de circulaire economie en zo grondstoffen zo lang mogelijk in de kringloop houden. Dit wil de gemeente bereiken door reductie van afvalstromen, optimale benutting van grondstoffen zoals hergebruik en inzet van niet-schaarse grondstoffen.

Indicator 1a: Bij 40% van de totale aanbestedingswaarde van diensten, werken en leveringen met een fysieke component, wordt bij de uitvraag ingezet op de transitie naar de circulaire economie. Vanaf 2025 wordt in lijn met de intentieverklaring circulair inkopen van de MRA het percentage verhoogd naar 50%.

Indicator 1b: De gemeente streeft jaarlijks minimaal twee circulair ingerichte contracten na, waarin is vastgelegd dat materialen en producten hoogwaardig hergebruikt worden en wat na eerste gebruik met de materiaalstroom gebeurt.

Door bij de uitvraag te gunnen op leveringen, werken en diensten en verdienmodellen waarbij hergebruik van grondstoffen centraal staat, wordt de circulaire economie waarin grondstoffen niet meer verloren gaan gestimuleerd. Denk hierbij aan recyclegaranties, koop-terugkoopregelingen of van product-naar-diensten. Dit is vooral van toepassing op de inkoop binnen het facilitaire domein en het fysieke domein.

2. Ambitie Klimaatbewust Inkopen

De gemeente wil energie besparen en duurzame energie opwekken.

Indicator 2a: Bij 50% van de totale aanbestedingswaarde van diensten, werken en leveringen wordt bij de uitvraag ingezet op de transitie naar duurzame energie en brandstoffen.

Indicator 2b: De gemeente streeft naar jaarlijks minimaal vier contracten met een minimaal energieneutrale gebruiks- en/of exploitatiefase.

² Bijvoorbeeld door hierbij tenminste de MVI-criteriatool toe te passen, zie www.mvicriteria.nl. Deze tool is uiteraard ook handig op de hogere ambitieniveaus.

³ Bijvoorbeeld door een activerende en ondersteunende rol op te pakken richting partijen in de eigen regio, door actief bij te dragen aan communities of practice of buyer groups, of door in te zetten op innovatie met het bedrijfsleven.

De gemeente wil inzetten op energiebesparing, de transitie van fossiel naar duurzaam opgewekte energie en decentrale opwekking en opslag. Denk hierbij aan energiezuinigere apparatuur, plaatsing van zonnepanelen en elektrisch vervoer en transport. Dit is vooral van toepassing binnen het facilitaire domein en het fysieke domein.

3. Ambitie lokale en regionale ondernemers

De gemeente wil waar dit kan gebruik maken van lokale en regionale ondernemers.

Indicator 3: 50% van de inkoopuitgaven bestaat uit inkoop bij lokale en regionale bedrijven.

Deze indicator geldt voor alle domeinen en wordt begrensd door het aanbestedingsrecht. In het inkoopbeleid zijn de drempels vastgelegd wanneer de gemeente onderhands mag aanbesteden. Alleen onder deze grens heeft de gemeente de ruimte om lokale en regionale ondernemers gericht uit te nodigen. Indien er onder het Europese drempelbedrag geen lokale en regionale ondernemers worden uitgenodigd, dient dit gemotiveerd te worden aangegeven.

4. Ambitie Social Return

De gemeente wil zoveel mogelijk gebruik maken van de mogelijkheden die social return en inkoop bieden om maatschappelijk effect te genereren op het gebied van arbeidsparticipatie.

De gemeente wil daar waar mogelijk gebruikmaken van sociale ondernemingen.

Indicator 4a: Bij aanbestedingen werken en diensten met een waarde boven de Europese aanbestedingsgrens voor diensten wordt bij de uitvraag ingezet op social return. Doel is om dit bij 75% van de totale aanbestedingswaarde toe te passen.

De gemeente wil de kracht en expertise van de markt benutten om gezamenlijk maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. Social return maakt het mogelijk dat investeringen die de gemeente doet naast het 'gewone' rendement, ook concrete sociale winst opleveren.

Bij de invulling van social return maken we gebruik van de zogenaamde 'bouwblokkenmethode'. Kenmerken van deze bouwblokkenmethode zijn de structuur en de maatwerkinvulling in dialoog tussen de gemeente en de opdrachtnemer. Blokken met een transparante waardebevestiging kunnen op maat worden gestapeld tot de gewenste social return verplichting is gerealiseerd. Die inspanningswaarde per bouwblok wordt ambtelijk periodiek vastgesteld aan de hand van de samenstelling van onze doelgroep en in afstemming met de regio. De bouwblokkenmethode is niet alleen gericht op het (duurzaam) uitplaatsen van bijstandsgerechtigden, maar ook om social return op creatieve wijze in te laten vullen door de opdrachtnemer.

Social return kan voorts bijvoorbeeld ook ingevuld worden door het bekostigen van een BBL- (beroeps begeleidende leerweg) of BOL- (beroeps opleidende leerweg) traject binnen de eigen organisatie of een andere organisatie. Ook kan een gecontracteerde partij door het afnemen van diensten of producten bij een sociaal ondernemer of door het deels bekostigen van een traject of werk van een medewerker van een sociaal ondernemer (deels) invulling geven aan de social return verplichting. Het delen van kennis en expertise door bijvoorbeeld het geven van een cursus aan een bepaalde doelgroep, of het meewerken en steun verlenen aan een initiatief of evenement in de wijk, behoort eveneens tot de mogelijkheden. Daarnaast kunnen de inschrijvende partijen zelf met een voorstel komen. Door het werken met de bouwblokkenmethode beogen we een proportionele, realiseerbare en voor alle partijen zinvolle en duurzame invulling te geven aan social return.

Indien geen gebruik wordt gemaakt van social return, wordt gemotiveerd waarom daar niet voor is gekozen.

De huidige bouwblokken en hun waarden zijn in Bijlage 3 opgenomen.

Indicator 4b: Per jaar worden minstens 10 kandidaten uit een van de doelgroepen van Social Return bij een opdrachtnemer van onze gemeente geplaatst.

Indicator 4c: Per jaar wordt € 100.000,- van de totale inkoopuitgaven besteed bij sociale ondernemingen.

Naast lokale en regionale ondernemers willen wij sociaal ondernemen faciliteren en ook stimuleren. Voor veel ondernemingen is winst maken niet meer het enige doel. Wij willen daarnaast een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij. Sociaal inkopen is een krachtig instrument om maatschappelijke impact te realiseren. Met sociaal inkopen worden de producten, die nodig zijn voor de bedrijfsvoering, bij sociale ondernemingen ingekocht.

Deze indicator geldt voor alle domeinen en wordt begrensd door het aanbestedingsrecht. Onder de Europese aanbestedingsgrens is ruimte om sociale ondernemers een kans te geven, met name bij enkelvoudig onderhandse uitvragen. Sociaal ondernemers zijn te vinden op landelijke en regionale netwerken, waarvan Social Enterprise NL (Buy Social Market) de bekendste is.

5. Ambitie innovatie

De gemeente wil innovatie bevorderen om haar maatschappelijke doelen te bereiken en antwoorden te vinden op maatschappelijke vraagstukken. Het begrip innovatie wordt gebruikt in de context van het inkopen van vernieuwende leveringen, diensten of werken. Om deze ambitie te realiseren maakt de gemeente nadrukkelijk gebruik van de kennis van de markt bij het inkoopproces.

Indicator 5: Minimaal acht marktconsultaties per jaar uitvoeren bij Europese aanbestedingen.

Marktconsultaties kunnen bijdragen aan innovatie omdat marktpartijen in de meeste gevallen meer kennis hebben dan de gemeente over de (laatste) ontwikkelingen op hun specifieke vakgebied. Door middel van een dialoog met de markt kan de vraag beter omschreven worden en is de gemeente in staat onze vraag op een goede manier in de markt te zetten, bijvoorbeeld door niet te veel voor te schrijven maar ook ruimte te laten aan de markt om met eigen innovatieve oplossingen te komen.

6. Ambitie Milieubewust Inkopen (nieuw)

De gemeente wil haar negatieve impact op het milieu beperken, of waar mogelijk een positieve bijdrage aan het milieu leveren, naast versterking van biodiversiteit en ecologische waarde. De natuurvisie van de gemeente Haarlemmermeer biedt handvatten voor verdere uitwerking naar concrete acties en borgt de verhoging van de biodiversiteit in de gemeente.

Indicator 6: Bij 10% van de totale aanbestedingswaarde van diensten, werken en leveringen, wordt bij de uitvraag ingezet op een positieve milieu-impact en/of een verhoogde biodiversiteit.